

Syndikalismi, Industrialinen unionismi ja Sosialismi

II.

SYNDIKALISMIN FILOSOFIA

Jonkun yhteiskunnallisen liikkeen ymmärtämiseksi tarvitaan tietää enemmän kuin sen pelkkä ohjelma. Täytyy tutustua sen filosofiaan, mailmankatsomukseen, jonka mukaan se ohjelmansa muo- vaa, joka ohjaa sen menettelyjä ja innostuttaa sen menestyksen toivoa.

Kuten sosialismi ja anarkismi, joille molemmille se on sukua, syndikalismi esiintyy, (1) nykyisen yhteiskuntajärjestyksen arvostelijana, (2) yhteiskuntakehityksen teoriana, (3) uuden yhteiskuntajärjestyksen ihanteena, (4) päämäärän saavuttamiskeinona. Syndikalismia on käsiteltävä kaikilta näiltä puolilta jos mielimme ymmärtää sen filosofiaa.

Niin pian kuin lähemme tarkastamaan syndikalismia näiltä puolilta, huomaamme heti, että se selittää jyrkästi edustavansa ainoastaan köyhälistöä, työväenluokkaa. Se on välinpitämätön kaikkien muiden paitsi köyhälistön eduista. Sen yksinomainen proletarimaisuus ei johdu nykyisen järjestelmän arvostelusta, vaan on johtavana nuottina sen yhteiskuntakehityksen teoriassa, sen aatteessa ja taistelukeinoissa. Syndikalistien suhde ei-proletaarisii aineksiinyhteiskunnassa ei johdu pelkästään passiivisesta välinpitämättömyydestä. Se kuvaa olevan kapitalistijärjestyksen yhteiskunnaksi, joka muodostuu kahdesta suuresta, etujensa kannalta perinpohjin vastakkaisesta luokasta, joiden on pakko etujensa vastakkaisuuden tähden

käydä leppymätöntä taistelua keskenään, ilman välirauhaa tai sovit- telua. Se on taistelua kuolemaan saakka, ja saattaa päättyä vain jommankumman luokan täydellisel- lä häviöllä. Kapitalistit ovat köyhälistön riistäjiä ja sortajia. Kapitalistit ovat järjestyneet ja yläpitävät nykyistä yhteiskuntajärj- jestystä yksinomaan työläisten riistämiseksi, orjuuttamiseksi ja sortamiseksi, ja ainoastaan kapitalisten järjestelmän ja kaikkien sen laitoksien kukistamisen kautta saattaa köyhälistö toivoa vapautu- vansa.

Syndikalismin filosofia perustuu siis luokkataisteluun. Se ei ole ainoastaan köyhälistöläisliike, vaan jyrkästi kapitalistivastainen. Täs- sä sen yhtymäkohta sosialismin kanssa. Tähän perustuu sen väite marxilaisesta alkuperästään. Ja useat syndikalistien huomatuim- mat edustajat selittävätkin että syndikalismi on sitä oikeata, puh- dasta ja väärentämätöntä marxilai- suutta. Sorel, Labriola ja Lagar- delle, nuo kolme kuuluisinta syn- dikalistien kirjamiestä, väittävät olevansa oikeita marxilaisia, Marxin "liiton arkin" vartijoita. Nämä vielä väittävät työskentelevänsä Marxin oppien palauttamiseksi en- tiseen puhtauteensa. Sellaiset kuul- lut Marxin työskentelytoverit ja seuraajat kuin Friedrich Engels ja Wilhelm Liebknecht selitetään Marxin puhtaiden teoriain väären- täjiksi, porvarillisilla aatteilla sot- kijoiksi. He selittävät parlamenta- rillisen toiminnan, keinona uuden

yhteiskuntajärjestyksen aikaansaamiseksi, olevan marxilaisvastaisen, porvarillisen ajatuksen, jonka Engels kuletti sosialistiliikkeeseen, hävittäen sen vallankumouksellisen luonteen. Kaikki sosialistipuolueet Euroopassa ja Amerikassa ovat heidän mielestään luopuneet Marxista, ja senjohdosta tietoinen liike "takasin Marxiin" on nykyajan vaatima.

Kaikessa tapauksessa olisi turhaa kieltää etteikö syndikalismin filosofia ja marxilaisen sosialismin filosofia ole läheistä sukua toisilleen. Voimme sen vapaasti myöntää, vääntämättä niitä kumminkaan yhtäläisiksi. Syndikalistien käsitys luokkataistelusta on, jos ei yhtäläinen Marxin luokkataisteluteorian kanssa, kuitenkin siitä johdettu — mahdollisesti vääristelty.

On kuitenkin vaikeaa tehdä uskottavaksi, että Sorel ja muut syndikalistiset intellektuaalit ovat oikean marxilaisuuden palauttajia, sen puhdistajia niistä vääristä lisäyksistä, joita Engels, Liebknecht ja Kautsky ovat siihen muka tehneet. Ottakaamme esimerkiksi se väite, että sosialistipuolueiden parlamentaarillinen taistelu on vastoin Marxin opetuksia ja että "suora toiminta" on sitä oikeata. Tämän tueksi voi mahdollisesti tuoda joi-takin Marxin tulisia ja malttamattomuuden sanoja, joita hän on lausunut eri aikoina elämässään, ja ja vedota muutamiin esimerkkeihin hänen käytännöllisessä toiminnassaan. Näitä käyttämällä voi ehkä saada jonkunmoisen "aiheen" ja nerokkaat syndikalistiset intellektuaalit ovat käyttäneet näitä mahdollisimman tarkkaan.

Epäilemättä Marx joinakin aikoina erehtyi utopistiseen ajattelu-tapaan, samaan, jota hän toisina aikoina mitä tiukemmin arvosteli ja moitti. Koko hänen käsityksensä

yhteiskuntakehityksen kulusta oli kuitenkin perusteellisesti kehitykseen perustuva, vallan päinvastainen utopisten sosialistien sellaiselle aatteelle, että muutos kapitalistisesta yhteiskunnasta sosialistiseen voitaisiin suorittaa yht'äkkiä; että tarvittaisiin vain väkivaltaisen vallankumouksen kautta valloittaa val-taluokan käsistä valta, jolloin voitokas köyhälistö panisi täytäntöön päämääränsä, heidän ajatuksissaan jo enemmän tai vähemmän selvillä olevan yhteiskuntajärjestyksen. Marx aika-ajottain nauroi ja ivasi tällaisia kehittymättömiä ajatuksia. Niistä tarvitsee vain mainita Weitlingin asia v. 1847; kommunistisen liiton Willich-Schapperin ryhmän arvostelu v. 1850; Lassallen hassun vallankumoustuuman vastustus 1862, ja hänen katkera taistelunsa Bakuninia vastaan "Internationalen" viime vuosina.

Kuitenkin, täytyy myöntää, että Marx aika-ajottain lankesi samaan erehdykseen, josta hän toisia niin kiukkuisasti arvosteli. Marx oli valmis uskomaan, vastoin omaa katsantokantaansa ja oppejaan, "Parisin kommunia" v. 1871 "ratkaisevaksi tapaukseksi", jonka piti tuoda yhteiskunnallisen vallankumouksen loistavaan todellisuuteensa. Mutta pari vuotta myöhemmin Marx ja Engels kirjottivat Parisin kommunistia puhuen Kommunistin Manifestin uuteen esipuheeseen: "Kommuni selvästi osottaa, että työväenluokka ei voi noin vaan ottaa haltuunsa valtiokoneistoja ja saada sen liikkeelle omia tarkoitusperiään täyttämään." Mitä he tarkoittivat, on selvää. Se ei ollut, kuten anarkistiset ja syndikalistiset ystävämme mielellään väittävät, parlamentaarillisen toiminnan toivottomuutta, "valtiokoneiston valloittamisen" turhuutta kun he selittivät, että kommuni oli to-

distanut, vaan sen äkkinäisen valtauksen toivottomuutta ja sen siten valloitetun käyttämistä työväenluokan yhteiskunnan uudelleen järjestämiseksi. Mitä Parisin kommuni todella opetti, oli sitä, että köyhälistön vallankumouksen täytyy tapahtua pitkällisen taistelun kautta. Ja Engels kirjoittaissaan v. 1905 esipuhetta "Ranskan luokkataisteluun" sanoo: "Historia todistaa, että me olimme väärässä — me ja ne, jotka v. 1848 kuten me, odottivat köyhälistön nopeaa voittoa. On käynyt täysin selville, että koko mannermaan taloudellinen tila ei ollut vielä läheskään kypsytty siivuttamaan kapitalistista tuotantjärjestelmää".

Syndikalistit väittävät, kuten marxilaiset sosialistitkin, olevansa vallankumouksellisia ja että heidän päämääränsä voidaan saavuttaa vain yhteiskunnallisen vallankumouksen kautta. Mutta heidän käsityksensä yhteiskunnallisesta vallankumouksesta — sen suorittamisesta päättäen — eroaa suuresti marxilaisten käsityksestä. Sikäli kuin voidaan puhua erityisestä marxilaisesta yhteiskunnallisen vallankumouksen käsityksestä, on oikeaa sanoa, että useimmat syndikalistit hylkäävät tämän teorian.

Marxilaisen näkökannan mukaan yhteiskunnallisen vallankumouksen olemus on tämä: Jokainen teko, jos se on sorretussa ja riistetyssä asemassa olevan luokan teko, jonka kautta se lisää valtaansa, jota se käyttää yhteiskuntarakenteen muuttamiseksi, joko asteittain tai äkkiä, omia etujaan vastaavalle kannalle, on laskettava vallankumoukselliseksi. Siten kun Marx kirjotti Kommunistisessa Manifestissa, että "työväenluokan vallankumouksen ensi tehtävä on nostaa köyhälistö valtuokan asemaan" ja että "köyhälistö käyttää

poliittista ylivaltaansa kiskoakseen asteittain kaiken kapitaalisen porvaristolta, keskittääkseen kaikki tuotannonvälineet valtion, se on, valtuokaksi järjestyneen köyhälistön käsiin", ei hän suinkaan väheksynyt vallankumousta. Kisko "asteittain" kaiken kapitaalisen porvaristolta, on yhtä hyvin vallankumouksellinen teko kuin kaiken keralla ottaminen.

Syndikalisteista on tämä suurinta harhaoppisuutta. He pitävät yhteiskunnallista vallankumousta, juuri kuten Blanquin esi-marxilaisten koulun sosialistit, ryhmähdystapauksena. He hyväksyvät ryhmähdysteorian, että kapitalismi kukistuu yhdellä räysäyksellä ja uusi yhteiskunta nousee sen tilalle. Koko tämä käsitys on utopistinen ja marxilaisvastainen. Se on kuitenkin oleellinen syndikalismille. Ilman sitä syndikalismin menettelytavoilla ei olisi teoreettista pohjaa ollenkaan. Sen pääasiallinen vallankumouksellinen ase, suurlakko, jota esitetään "vanhentuneen parlamentarisen keinon" tilalle, perustuu tälle käsitykselle. Ilman sitä sillä ei ole merkitystä.

Mutta syndikalismin utopismi eroaa utopistisista sosialisteista sellaisista kuin Blanqui, yhdessä tärkeässä kohdassa. Vanha utopistinen koulukunta tavoitti valloittaa yhteiskuntaa, sen koneistoa. Saliin ja kapinan kautta oli heillä aikomus valloittaa valtiovalta, sen hallinto ja armeijan johto käsiinsä. Meidän nykyiset utopistit, syndikalistit, aikovat toista. Sensijaan, että he valtaisivat valtiovaltaa ja sen voimavälineet, he yksinkertaisesti luottavat ryhmähdykseen ja kaaokseen jonka suurlakon pitäisi saada aikaan. He pysäyttävät kaiken työn ja liikenteen ja silloin — he lapsekkaasti uskovat, että valtio on toivottomasti murrettu ja että

silloin ei löydy mitään muuta valtaa kuin lakkolaisten.

Syndikalismin filosofian mikään lausunto ei tyydytä sen ystävää tai vastustajaa, ellei ota laskuun Sorel'in teoriaa "yhteiskunnallisesta taiaista". Se on hieman viekas teoria eikä tyydytettävästi selitettävissä. On mahdotonta uskoa, että syndikalistit sitä yleensä ymmärtävät. Paras lausunto tästä teoriasta on löydettävissä Sorel'in merkittävissä kirjassaan "La Decomposition du Marxisme". Sorel hyväksyy Marxin taloudellisen käsityksen teorian yhteiskunnan edistyskulusta, mutta hän yhdistää materialistisen selityksensä ohelle uskon, että ajatukset ja ajatusten ristiriita muodostavat paljo tärkeämmän tekijän kuin Marx tai vieläpä Engels, joka paljon laajensi Marxin historian materialismin näkökantaa, osasivat koskaan uneksiakaan. Todellisen marxilaisen tavalla hän vihaa idealisteja ja utopisteja, jotka asettavat sellaiset aatteet tekejiiksi, jotka jättävät huomioon ottamatta taloudelliset perustekijät. Hän väittää, että ainoastaan sellaisilla aatteilla on merkitystä, jotka ovat sopusoinnussa taloudellisten olojen ja taloudellisen kehityksen kanssa. Sellaiset aatteet, varsinkin silloin kun ne innostavat joukkoja, tulevat suuriksi vallankumouksellisiksi voimiksi.

Näiden liikkeiden pakottavana ja innostuttavana voimana on se, jota Sorel sanoo "taiaiksi" (mythos). Jokaisen suuren yhteiskunnallisen liikkeen sydämessä lepää tämä yhteiskunnallinen taika. Sorel'in mukaan Marx myös vetosi tai vaikutti

joukkoihin tämän yhteiskunnan taian avulla, yhteiskuntarymähdysaatteen avulla. Sorelli ei tarkoita tällä taiallaan mitään sellaista taiaa, jonka on todistettu olevan todellisuutta vailla. Se on pikemminkin vain älyllinen käsitys, jota ei voi todistaa olevaksi eikä olemattomaksi, ja joka täytyy omistaa uskomalla, sillä mikään kokemuksen kautta saadun järkeilyn määrä ei voi sitä osoittaa. Juuri sentähden, kun se on järjen vaikutuksen ulkopuolella, vaikuttaa se enemmän mie likuvitteluun. Siten, niinkauan kuin marxilainen käsitys yhteiskunnallisesta vallankumouksesta hyväksytään ajattelematta, dogmana, vaikuttaa se suurena innostuttavana voimana. Ihmisiä lumooaa haavemainen taika suuresta kumouksellisesta tapahtumasta. Mutta tämän taian lumousvoimalle on tuhoksi sen tutkiminen. Kylmä järkeily hävittää sen. Analyseeraa taikaa, silloin joudut harhanäköjen uhriksi. Sorel kirjottaa:

"Taika ei kelpaa jaettavaksi peräkkäisiin muutosliuskoihin, joita voitaisiin sommitella sarjaksi, ja jotka pitkän ajan päälle, voitaisiin pitää kehityksen muodostajana. Tämä muutos on välttämätön poliittisten puolueitten kaikissa toiminnoissa, ja on se tapahtunut kaikkialla, missä sosialistit ovat astuneet parlamentteihin; mutta se on mahdoton marxilaisessa taiaassa, joka antaa vallankumouksen yhdesä summassa, kuten jakamattoman kokonaisuuden."

Tässä meillä on syndikalistisen liikkeen filosofian sydän ja avain.